

חינוך מיוחד – דף מידע

על פי חוק חינוך מיוחד, התשמ"ח - 1998, זכא/ת ילד/ה בגילאים 3 עד 21, שיש לו/ה מוגבלות גופנית, שכלית או נפשית, לחינוך מיוחד.
החינוך המיוחד הוא תינם, ויינתן לילד/ה באזור מגוריו/ה, או במקום אחר, קרוב ככל האפשר.

מהו חינוך מיוחד?

חינוך מיוחד כולל, לפי החוק, בנוסף ללימודים מותאמים לצרכיו/יה הייחודיים של הילד/ה, טיפולי פיזיותרפיה, ריפוי בדיבור, ריפוי בעיסוק וטיפולים בתחומי מקצועות נוספים, שירותים רפואיים, פסיכולוגיים וסוציאליים, וכן שירותי אחות, הכל לפי צרכיו/ה של הילד/ה.
מטרת החינוך המיוחד היא לקדם ולפתח את כישוריו/ה ויכולתו/ה של הילד/ה, בכדי להקל על שילובה/ה בחברה ובעבודה.

ההליך לקביעת זכאותו של ילד לחינוך מיוחד

1. מי קובע?

על פי החוק, ועדת השמה היא הקובעת את זכאותם של ילדים לחינוך מיוחד ואת המסגרת שמתאימה עבורם: כתה רגילה, כתה מיוחדת בבית-ספר רגיל או בית-ספר מיוחד.
בוועדת השמה יושבים שבעה חברים, שהם: נציג מרשות החינוך המקומית (והוא יושב הראש), שני מפקחים של משרד החינוך (אחד מהם מפקח לחינוך מיוחד), פסיכולוג, רופא ילדים, עובד סוציאלי ונציג מוועד ההורים הארצי לחינוך מיוחד.

על-פי החוק, ועדת השמה צריכה לתת עדיפות להפנייתו/ה של הילד/ה לבית-ספר רגיל.

לאחר שוועדת השמה קבעה את סוג המסגרת המתאימה לילד/ה, אחראית רשות החינוך המקומית, בתיאום עם המפקח על החינוך המיוחד, לבצע את ההחלטה ולשבץ את הילד/ה בבית-ספר מתאים.

2. הפניה לוועדת השמה והדיון בה

להוריו של הילד הזכות לקבל את כל המידע על כל ההליכים, ולהיות שותפים בהם.

• מי יכול ליזום דיון בוועדת השמה?

לוועדת השמה יכולים לפנות ההורים, בית-הספר בו לומד/ת הילד/ה, רשות החינוך המקומית או ארגון ציבורי (כמו המועצה לשלום הילד, אהדה, אלוו"ט, אקיי"ס, אנו"ש, ית"ד, ניצן ועוד).
הורים שרוצים לכנס ועדת השמה לדיון בעניינו של ילדם, צריכים לפנות ליו"ר ועדת ההשמה המקומית – ניתן לברר מיהו באגף החינוך ברשות המקומית.

אם הפונים לוועדת השמה אינם ההורים, יש ליידע את ההורים ולשתף אותם בכל ההליך.

● **הדיון בוועדת ההשמה – זכויות ההורים :**

- חובה להזמין את ההורים לכל הדיונים של ועדת ההשמה.
- אם ההורים אינם שולטים בשפה העברית, על יו"ר הוועדה לדאוג למתורגמן.
- להורים יש זכות להביע את עמדתם בעצמם או על ידי מישוהו אחר מטעמם (למשל בן משפחה או עו"ד), ולהביא חוות דעת מטעמם.
- להורים יש זכות לעיין בכל המסמכים שנמצאים בפני חברי הוועדה ובפרוטוקולים של הישיבות. רק במקרים חריגים ניתן למנוע מההורים לראות את המסמכים; במקרה כזה, ההורים יכולים לדרוש כי פסיכולוג, רופא או עובד סוציאלי מטעמם יראה במקומם את המסמכים.

ועדת ההשמה צריכה להודיע בכתב להורים את החלטתה ואת הנימוקים לה.

3. הזכות לערער על החלטה

להורים יש זכות לערער על החלטה של ועדת ההשמה, תוך 21 יום מיום קבלתה בכתב. הערר צריך להיות מוגש לוועדת הערר המחוזית. גם בוועדת הערר יש להורים זכות להביע עמדתם בעצמם או באמצעות אחר מטעמם, להגיש מסמכים נוספים, ולעיין בכל המסמכים. החלטה צריכה להתקבל בוועדת הערר תוך 21 יום מיום הדיון.

4. דיון חוזר

מנהל בית-הספר בו לומדת/ה הילד/ה צריך ליזום דיון חוזר בוועדת השמה כל שלוש שנים. המנהל יכול לעשות זאת גם לאחר תקופה קצרה יותר. גם הורה יכול ליזום דיון חוזר, אם עברה שנה מאז הדיון האחרון בוועדת ההשמה.